

Welke vogel zit er in die boom. 13 december 2014

Om vogels goed te kunnen waarnemen is het fijn als de bomen kaal zijn. Na een flinke storm en veel regen in de afgelopen week, hadden wij de ideale situatie: mooi droog weer en kale bomen.

De Fladderaars gingen op pad met hun dikke jassen aan. Kijkers mee en dan met zijn allen vogels spotten.

Want de jeugd van het IVN gaat altijd naar buiten, weer of geen weer. Welke vogel met dat rode buikje zit daar in de boom? Een van de Fladderaars weet het antwoord: "een rooibosje".

Het is soms wel moeilijk om al die vreemde vogel- en theenamen uit elkaar te houden. Op deze koude winterochtend waren veel vogels te zien: de kauw, merel, roodborstje, groenling en een winterkoninkje. Ook in het water waren vogels te zien: de kraakeend, de meerkoet en de waterhoen, maar ook de gewone wilde eend

Na een uur buiten samen met een drietal IVN-gidsen vogels gespot te hebben werd het tijd om te zorgen dat de vogels met de kerst ook te eten hebben. Zaadmozaïeken met pindakaas insmeren en daarna volstoppen met zaad, sinaasappelschillen vullen met vet met zaden, pindasnoeren rijgen. Er werd superhard gewerkt en later werd dit allemaal aan een grote stok gehangen, die de kinderen thuis in de boom kunnen hangen.

Fladderaars vangen de wind!

8 november 2014

De verbaasde uitroepen bij het superbellenblazen waren er volop. De Fladderaars maakten zelf hun eigen superbellenblaas met stokken en repen van een oud T-shirt en moesten daarna met heel veel geduld bellen laten blazen door de wind. Zo konden zij de wind vangen en zelfs ontstonden er hele tunnels van bellenblaas of zag je een superbelle de lucht in gaan. Dan kun je als kind en volwassenen alleen maar met elkaar genieten van dat moment en de prachtige kleuren in de bel.

Maar een grote ontdekking was ook dat je een ballon door kan prikken met een satestokje, zonder dat deze klapt. En dat gaat natuurlijk ook wel eens verkeerd met een fikse knal klapt dan een ballon. Dat was voor sommige kinderen best wel weer angstig en spannend. Met rietjes kun je ook wind maken door daar hard of zacht in te blazen, waardoor we de luchtdruk konden nabootsen. En je kan in een grote bellenblaas ook nog een tweede bel plaatsen. Maar dat je een eigen draaikolk kan maken met een proefje als "storm in een glas water". was voor alle kinderen een geweldige beleving.

Wind is niets anders dan verplaatsen van de lucht. Dat gebeurt ook als je een windje laat! Maar ook wanneer je heel hard langs een lege limonadefles rent, dan valt deze om. Lucht kan je niet pakken met je handen. Maar de verplaatste lucht, de wind, kan je wel voelen. Op deze mooie zaterdag in november zijn de Fladderaars van het IVN Alphen aan den Rijn weer met hun activiteit gestart op hun mooie buitenbank, het amfitheater. Vooral aan het begin van de ochtend voelden we de koude wind flink goed in ons gezicht. Als laatste activiteit hebben de kinderen windzakken gemaakt, die zij in de tuin kunnen ophangen, zodat zij de komende tijd kunnen zelf kunnen zien of er veel of weinig wind staat. Ook hiermee kunnen de kinderen de wind vangen.

Wat een paddenstoelen! Niet te geloven zoveel! 11 oktober 2014

"Als je deze paddenstoelen aanraakt, is het net fluweel", zei Tamara. Ze voelde aan de platte tonderzwam, die volop groeit op de boomstammen in het Zegerplasgebied achter het bezoekerscentrum De Veenweiden. Maar het voelen van een judasoortje is ook heel bijzonder. Deze paddenstoel voelt net zo zacht als je eigen oor en hij lijkt er ook nog op. De Fladderaars, 38 kinderen van de IVN jeugdwerkgroep in de leeftijd van 8-12 jaar, gingen zaterdagochtend op zoek naar paddenstoelen. Gigantisch grote paddenstoelen en gigantische aantallen. Er staan op verschillende plaatsen zelfs honderden zwerminktzwammetjes bij elkaar. Maar wij zien ook weekoortjes, hoorntjes en diverse grote witte bultzwammen.

Na anderhalf uur op zoek te zijn geweest, waarbij wij ook een gigantisch buizerdnest hebben ontdekt, hebben een aantal kinderen paddenstoelen nader bekeken en de juiste namen erbij gezocht. Zij ontdekten, dat er buisjes en plaatjeszwammen zijn. Maar ook nog bekerzwammetjes en judasoortjes.

Andere kinderen maakten hun eigen shii-takekwekerij, die zij het komende jaar gaan volgen. Zelfs het naambord voor de kwekerij werd door de Fladderaars zelf gemaakt. Ook werd er nog druk geknutseld. Luuk maakte een slak van klei en was compleet verbaasd toen er een heuse slak op zijn tafel langs kwam kruipen.

De hele activiteit vond plaats rondom het nieuwe amfitheater. Wat een mooie plek om bij elkaar te komen.

Eigengemaakte confettiboter van eetbare bloemen.

Meer dan 300 jaar geleden gaf Linnaeus alle bloemen eenduidig een naam. Een hells karwei, maar wel handig, omdat in alle landen, welke taal je ook spreekt duidelijk is over welke bloem we spreken. Natuurlijk hebben alle bloemen ook een Nederlandse naam. En daar kennen de Fladderaars er heel veel van: madelief, brandnetel, goudbloem, korenbloem, papaver, zonnebloem, tulp, aster en chrysant.

Door de microscoop, gekregen bij ons 30-jarig jubileum, werden de stampers en meeldraden bekeken. En alle onderdelen van een bloem werden benoemd: bloembodem, stamper, stempel, bloembladen, kroon en meeldraden. De kinderen kregen de opdracht mee om buiten rondom het bezoekerscentrum de Veenweiden op zoek te gaan naar een aantal beschreven bloemen. Dit waren o.a. de bosrank en de dovenetel. Daarna werden deze met heel veel aandacht gedroogd in de eigen gemaakte en versierde bloemenpers.

In een andere groep plukten de kinderen uit de tuin van de jeugd eetbare bloemen, waarvan zij een heerlijke bloemenboter hebben gemaakt: komkommerkruid, goudbloem, muntblad en dropplant. Veel eetbare bloemen gingen in de roomboter. Wat een heerlijke "confettiboter" werd er gemaakt. En proeven hoort daar natuurlijk ook bij. Stokbrood en bloemenboter is een heerlijke combinatie. Alle kinderen mochten ook nog hun eigen gemaakte bloemenboter mee naar huis nemen.

De Fladderaars, de IVN jeugdwerkgroep voor kinderen van 8-12 jaar, zijn weer compleet. Met veertig kinderen starten wij weer in het nieuwe seizoen.

Kinderen verkopen zelf gemaakte producten!

10 mei 2014

Een van de grootste wensen van de IVN jeugdgroepen is een houten amfitheater in de tuin van het bezoekerscentrum de Veenweiden.

Waarom? Om nog meer buiten te kunnen zijn. Het wordt een centraal punt in de natuuractiviteiten van de jeugd.

Maar dat amfitheater kost heel veel geld. De kinderen hebben zich afgelopen zaterdag sterk gemaakt om een wildeplantensoep te maken. Maar ook bloemenboter van paarse bloemen, fluitenkruid, daslook en rode klaver. En voor de kleur nog mooie viooltjes en goudsbloemen. Ook een heerlijke kruidenkaas, rabarber/aardbeienmousse.

Maar eerst is alles door de kinderen zelf geoogst of uit de tuin van de jeugd of in de tuin rondom het gebouw de vlinder.

Ook werd er muntthee geschonken, een frisse limonade met munt met zelfgemaakte taarten en wraps. Het was een drukke bedoening in de ochtend om alles klaar te krijgen.

Het allerleukste was dat ouders en kinderen alles volop hebben gekocht en vooral geproefd.

De kinderen hebben genoten van het maken en het verkopen. Door dit te doen hebben zij ook daadwerkelijk een bijdrage geleverd aan de bank in de vorm van een amfitheater.

12 april 2014. Fladderaars steken handen uit de mouwen

De Fladderaars (30 kinderen) hebben vandaag onder de stralende zon heel hard gewerkt in de kinderboerderij en in de tuin van de jeugd.

Het geitenhok, de varkensstal, de hokken van de konijnen hebben allemaal een grote beurt gekregen van de kinderen. Met de laarzen aan, de riek, de schop en veger en blik in de hand gingen ze aan de slag. Maar ook in de tuin van de jeugd bij het bezoekerscentrum de Veenweiden hebben de kinderen de oude niet goed opgekomen groente eruit gehaald en dit is als voer voor de dieren naar de kinderboerderij gebracht. Ook het onkruid is getrokken. Er is gezaaid en geplant. Onze kweekkas is op stenen gezet. We hebben heel veel voorgetrokken plantjes van het Wellant College gekregen, zoals spits-, savoye- en rode kool, maar ook ui en broccoli. Dat wordt weer smullen. Ondertussen smullen de bijen van de groenbemesters en het komkommerkruid, die beide volop staan te bloeien. Ook staat er al een fruitboom te bloeien. Aan een tafel op de vlonder in de zon hebben de kinderen zaadbommen gemaakt en van een petflesje een eigen broeikasje gefabriceerd om zonnebloemen voor te trekken.

In september zullen wij zien welke zonnebloem de grootste is! De omgeving van de Vlinder bruist van het leven: een broedende eend in een boom, een heleboel kikkerdril in de sloot, een eend die net het nest verlaat met 11 jongen. Zij had het nest onder de vlonder, maar onder het oog van 30 Fladderaars verlieten zij het nest..Ook de net geplaatste broedkorf is verhuurd aan een meerkoet.

De vogelhuisjes die wij met NL doet hebben opgehangen zijn bewoond. Volop leven rond de Vlinder.

Harry Potter bezems voor de Fladderaars

8 maart 2014

Dit was het leukste wat ik ooit gedaan heb", gaf een van de Fladderaars aan. Onder de stralende zon hebben 37 Fladderaars een geweldige ochtend gehad.

Van de staken van de els, maakten zij een bezemsteel, voorzien van door hen zelf ingebrande initialen. Het bezemgedeelte zelf werd gemaakt van berkentakken. Aan de slag met (stanley)messen, tangen, hamers, ijzerdraad, raffia, wilgentakjes en touw werden de bezems in elkaar gezet. En we hebben maar een pleister moeten gebruiken.

Maar eerst liet Jenny Heemskerk allerlei oude gebruiksvoorwerpen zien, die ook van natuurlijke materialen gemaakt zijn. Gebruiksvoorwerpen die wij mochten lenen van het Streek Oudheidkundig museum in Reeuwijk. Een bezem, een kippenmand en mand voor appels en nog een aantal gereedschappen.

Nu gaan wij voor een bezem naar de Hema, de Blokker of de Marskramer. Maar vroeger moesten de mensen alles zelf maken. Het hout haalden ze uit de geriefbosjes. Wij hebben de staken uit het Hengstenbos gehaald. Dit is een gebiedje aan het Windepad naar Ter Aar.

Na de pauze hebben de kinderen de fruitbomen gesnoeid, de vogelhuisjes schoongemaakt, in de tuin gewerkt en een aantal kinderen hebben nog een aantal zaadbollen gemaakt. Ook hebben wij de omgeving van de Vlinder schoongemaakt met vuilgrijpers. En al het vuil (drie zakken) is netjes door ons afgevoerd. Na het maken van de bezems hebben wij nog een bezemrace gehouden. Een fijne ochtend, die ondanks het messenwerk, maar met een pleister plakken goed is verlopen

Onderzoek naar maaginhoud van een kerkuil.

Als ware rechercheurs hebben de Fladderaars op zaterdag 8 februari de maaginhoud van een kerkuil onderzocht. Met loep, meetlint, penseel, tandenborstel, pincet en cocktailprikkers werd heel secuur de uilenbal van een kerkuil uit elkaar geplozen. De verzamelde buit werd eerst in een petri schaalje verzameld. In een aantal uilenballen zaten wel 4 schedeltjes, dat wil dus zeggen dat de uil wel 4 muizen opgevangen en in zijn geheel ingeslikt.

Een mooie ontdekking was dat de voortand van de onderkaak nog heel lang was. De kinderen konden de tand nog verlengen. Je kon heel goed zien dat de muis een knaagdier is. De ondertand komt dan telkens als deze afgeknaagd is een stukje naar boven.

Stef Strik, uilenkenner, vertelde ons eerst dat wij in ons land zes soorten uilen kennen. Hij liet ons fantastische foto's zien. Uilen zitten stil in de boom, gecamoufleerd door hun schutkleuren, zodat ze amper opvallen voor mens en muis. Ook kunnen de uilen door hun speciale veren geruisloos vliegen.

Aan het einde van de ochtend werd na gedegen onderzoek de buit op een stoere plank geplakt. Trots gingen de kinderen met het resultaat naar huis: Ribbetjes, boven- en onderkaken, ruggewervels, ribbetjes, bekkenbotjes, pootjes en soms de pootjes van een mol

Kids maken eigen zuiveringsinstallatie

Vol verwondering beleefden de Fladderaars "de metamorfose van slootwater naar drinkwater". De 32 aanwezige kinderen van de IVN jeugdgroep de Fladderaars lieten dit water door hun eigen "zuiveringsinstallatie" heenlopen. En toen zagen de kinderen dat er schoon water uit kwam. Zelfs al lieten ze er nog extra melk en inkt loppen. Het resultaat was en bleef schoon water.

Zaterdag 11 januari stond voor de kinderen van 8-12 jaar in het teken van duurzaamheid. Dit onderwerp werd van alle kanten belicht. De kinderen hebben zelf van kleingesneden of geknipte oude kranten, tijdschriften en eierdozen papier geschept. Dit papier mochten ze meenemen en ze kregen ook al kant en klaar geschept papier mee naar huis. Omdat er bij deze beide onderwerpen nogal veel water gebruikt werd, hebben de kinderen dit buiten gedaan. Een beetje koud, maar wel de moeite waard.

Tijdens "de afvalrace" maakten de Fladderaars in groepjes eerst een schilderij van afval. Vol fantasie verschenen de mooiste natuurlijke schilderijen in het gras. Daarna opruimen en natuurlijk hebben de kids het afval op de juiste manier gescheiden. Maar voordat ze het spel gingen spelen hoorden ze dat het wel een miljoen jaar duurt voordat glas is afgebroken. Een banaan en kauwgom doen over dit proces wel 15 jaar. En een simpel plastic zakje doet er ook wel een jaar of vijftien over.

De kids zullen zelf geen vuil meer zomaar op straat gooien. En geen vuil bleef er achter rond het bezoekerscentrum de Veenweiden.

Als derde onderdeel mochten kinderen van afval iets maken. Zoekend tussen het bolletjes plastic, de diverse verpakkingsmaterialen, closetrollen, verbandmiddelen, die over de datum waren en heel veel kleding, gingen de kinderen aan het werk. Met heel veel creativiteit en fantasie ontstonden er race-auto's, bazooka's, robots, aquaria inclusief vissen, maar ook maakten de kinderen kleding. Rokken, feestkleding, harnassen en ingenieuze pakken. Het is altijd ongelooflijk hoeveel plezier kinderen hebben in het creëren van deze objecten. Vol trots vertrokken de kinderen na een intensieve ochtend met hun zelf gemaakte objecten, zelfgeschepte papier en nog een quiz van 50 vragen om thuis eens te kijken wat ouders over duurzaamheid weten.

Waar slapen vogels in de winter?

Dit was een vraag van een van de Fladderaars op zaterdag 7 december.

Weer 30 Fladderaars waren bij elkaar in het bezoekerscentrum de Veenweiden om op deze vraag een antwoord te krijgen. Vogels slapen vooral in dichte bossages, heggen en dichte klimops. De nesten die ze in het voorjaar bouwen gebruiken ze alleen voor het grootbrengen van de jongen.

Nestkastjes worden wel gebruikt als schuilplaats. Maar zorg dan wel dat je het nestkastje nu nog even goed schoon maakt. Veel vogels trekken weg naar warmere gebieden, zoals Spanje en landen in Afrika.

Maar de grote groepen spreeuwen, die je nu bij ons ziet, komen weer vanuit het Noorden (bijvoorbeeld Noorwegen of Rusland). Dit vinden het bij ons nu een prima temperatuur en kunnen hier voldoende voedsel vinden. Onze (zomer)spreeuwen zijn juist weer naar het Zuiden gevlogen.

Vogels, die bij ons blijven, eten in de zomer vaak honderden insecten per dag, maar in de winter zaden. Ze moeten wel veranderen qua voedsel, want in de winter zijn er bijna geen insecten. Vogels worden dan zelfs "vegetarisch".

De Fladderaars zijn vandaag druk bezig geweest om vogelvoerders te maken voor de bij ons overwinterende vogels. Trossen zaad van de spirea en pinda's zorgden voor mooie slingers. En met besjes van diverse struiken, een bak vol zaad en een hand vol vet, maakten de kinderen de mooiste vetbollen. Een flink aantal van deze vogelvoerders werden in de tuin van de jeugd opgehangen en de rest ging mee naar huis om in de eigen tuin veilig voor katten op te hangen.

Tijdens een wandeling in de Grashof hebben de kinderen in tuinen gekeken welke vogels ze nu kunnen zien en hoe hun gedrag is. Kijkend op de zoekkaarten herkenden ze duiven, merels, kool- en pimpelmeesjes, groenlingen, spreeuwen, roeken en mussen.

Alles over Vleermuizen

Vleermuizen hebben altijd iets spannends, iets magisch. Tenslotte komt Harry Potter ze ook tegen in de films. Maar vleermuizen zijn ook fascinerend. Je ziet ze bijna nooit, want pas tegen schemer komen ze uit hun verblijven om insecten te gaan vangen. Heel veel insecten. Op zaterdag 16 november kwamen de Fladderaars weer bij elkaar om van alles te weten te

komen over vleermuizen. Deze diertjes eten wel een kwart tot de helft van het lichaamsgewicht per nacht aan insecten. Ze jagen 's nachts omdat ze dan minder zichtbaar zijn voor roofvogels. Cees Dekkers, vleermuiskenner en gids, kwam bij ons op bezoek. Hij vertelde aan de hand van diverse foto's van alles over de vleermuis.

Een vleermuis hangt altijd onderste boven. Ook in de winterslaap. Alleen als het vrouwtje jongen baart, het zijn zoogdieren, dan hangt ze even aan haar duimen en vangt ze de jongen op in haar staartvlieghuid. Het jong kruipt direct na het doorbijten van de navelstreng naar de tepels van de moeder. Het vleermuisje komt kaal en blind ter wereld. Na ongeveer vier weken gaat ze voor het eerst vliegen. Er komt maar 1 jong per jaar. Maar vleermuizen kunnen wel 20 jaar oud worden. Vleermuizen zijn beschermde dieren. Vleermuizen kun je horen met behulp van een bat detector. Zij maken gebruik van echolocatie. De vleermuizen brengen heel hoge tonen uit. Aan de hand van de echo's weten ze insecten op te sporen en obstakels te vermijden. Moeders herkennen hun jong aan geur en geluid. In een volle vleermuizengrot vliegt ze rechtstreeks op haar jong af.

Na de introductie hebben de kinderen een speurtocht gelopen in de omgeving van het bezoekerscentrum. Waarbij ze dan ook nog eens op zoek gingen naar takken, waarmee ze een toverstok, een slang of een ketting konden maken. Ook kwamen wij een vlier tegen met daarop een judasoor. Dit is een paddenstoel, die alleen op een vlier groeit. In een bijbelverhaal werd het oor van Judas afgesneden. En deze paddenstoel lijkt dan ook op een oor. Vandaar de naam.

De kinderen kregen een heksendiploma.

In de vitrinekast in de hal van het bezoekerscentrum de Veenweiden staat een echte opgezette vleermuis. Kom gerust eens kijken.

Herfst speurtocht

Na een voorspelling van heel veel regen viel het gelukkig allemaal mee. En ook de kinderen lieten zich niet afschrikken.

Er waren weer 34 Fladderaars aanwezig. Michele Meijer legde eerst aan de kinderen uit wat de bedoeling was. Er is heel hard gewerkt in 4 groepjes. In de tuin en het bijenhotel, een bakje gemaakt voor gevonden herfstspullen en ook nog een speurtocht in de omgeving van de Vlinder.

Tijdens de speurtocht leerden wij hoe je de hoogte van een boom kan meten, maar ook namen de kinderen verweerde boomstammen onder de loep. Tijdens de tocht werden er allerlei hefstmaterialen verzameld.

En samen met een aantal vaders in een recordtijd de bak met snippers leeg en op de juiste plek in de tuin. Super zoveel hulp! De tuin ziet er weer geweldig uit. Echt iets om trots op te zijn.

SLOTDAG FLADDERAARS

"Bukken", roept een bootsman van Scouting Alphen. Hij laat een aantal Fladderaars aan boord zien hoe je kan zeilen. Oke, roept Jop (9) en hij bukt voordat het zeil van de boot over hem heen zwaait.

"Ik hou wel van avontuur". Deze activiteit is anders dan andere activiteiten, want het is de eindactiviteit. Een hele dag in plaats van een ochtend, een andere locatie en met elkaar pannenkoeken eten, die door de ouders gebakken zijn.

Deze keer hebben we gekozen voor het thema water en hebben wij de hulp ingeroepen van de zeeverkenner. We mogen gebruik maken van hun locatie aan het water, hun boten en het mooie grote wachtschip. Bovendien zijn er vier bootmannen paraat.

Wat later wordt het wel heel avontuurlijk. Het plent en het begint flink te waaien. Alle zeilende kinderen zijn doorweekt. Op naar het wachtschip om te drogen en op te warmen. Binnen staan de begeleiders paraat met warme thee en handdoeken om hen af te drogen.

Totdat het weer beter wordt blijven de Fladderaars daar om ten minste 4 knopen te leren maken. Zij krijgen de touwtjes en instructies mee naar huis om verder te oefenen. Elly, een van de begeleiders geeft aan dat de Fladderaars van alles gedaan hebben: kriebelbeestjes (vogelspinnen en miljoenpoten, maar ook wormen), een bezoek aan de boerderij, "takkenwerk", waterspektakel (kikkers en slootdiertjes), maar ook de brandweer is met een bluswagen op bezoek geweest.

Na weer opgewarmd te zijn is Jop nog vol van de boottocht. "We gingen heel schuin", zegt hij. "Toen wij aan land kwamen stond ik te wiebelen op mijn benen. Een van de kinderen is zelfs een beetje zeeziek geworden.

Na het verorberen van de pannenkoeken scheen de zon. De kinderen gingen vogels spotten

met de vogelkaart, slootdiertjes met de zoekkaarten herkennen. En gewoon even lekker vissen. Touwtrekken met de touwen van de boten, zaklopen en andere oud Hollandse spelletjes.

Heb je ooit wel eens een watervlo zien poepen?

Alphen aan den Rijn, 18 mei 2013

Heb je ooit wel eens een watervlo zien poepen? De Fladderaars, jeugdleden van 8-12 jaar van het IVN Alphen aan den Rijn, wel!

Zij ontdekten dit zaterdag 18 mei. Terwijl de vlo onder de microscoop lag, konden zij via de beamer op het scherm het darmkanaal zien, maar ook hoe het dier, meestal van angst, aan het poepen ging. Het werd met kracht uit zijn lijf gedrukt.

Dit zijn zaken die je met het blote oog niet kan zien. Als ware onderzoekers gebruikten de kinderen vergrootpotjes, de binoculair, loopjes en zoekkaarten. Heel veel dieren haalden de 32 kinderen uit het water. Een bootsmannetje, die de vorm van een boot heeft en altijd op zijn rug zwemt en daardoor bijna niet opvalt.

Maar ook libellenlarven, die als ware aanvallers bijna alles in de sloot opvreten wat zij tegenkomen. Dit noem je predators. Zij kunnen, dank zij hun gestroomlijnde lichaam heel snel hun prooi benaderen, door het uitstuwen van water uit hun achterlijf en het uitklappen van hun onderlip. Op hun menu staan allerlei insecten, maar ook kikkervisjes en soms zelfs vissen.

Maar ook vonden wij echte bloedzuiger Geacers in het water, die zich voortbewegen met twee zuignappen. Een heel grappig gezicht, want ze verplaatsen 1 zuignap zo ver naar voren, dat hun lichaam heel lang en smal wordt en daarna brengen ze de andere zuignap weer naar voren, zodat zij weer heel dik en kort worden.

Vergroot lijken de waterbeestjes soms ware monsters. Maar soms zijn ze het ook. Libellenlarven leven wel 3 jaar onder water om alleen maar te groeien en te eten. Ook maakten de kinderen van takken een bootje en hielden zij de kikkers voor het lapje. Echter de kikkers lieten zich niet zien.

De kinderen hebben ondanks de kou mooie ontdekkingen gedaan en angsten overwonnen. Wat zomaar een "spannend en onbekend" waterdiertje uit de blubber halen is voor vele kinderen heel bijzonder. Zelfs je handen vies maken is voor een aantal al heel eng. Het onderwaterleven lijkt saai, maar is toch heel indrukwekkend en spannend.

Fladderaars spotten kluten in het Zaans Rietveld

Alphen aan den Rijn, 13 april 2013

De Fladderaars, jeugdleden van het IVN Alphen aan den Rijn, spotten op 13 april met verre- en telescoopkijkers vogels in het Zaans Rietveld.

Ondanks de koude ochtend waren er 34 kinderen in de leeftijd van 8-12 jaar naar deze mooie plek gekomen waar zij samen met de begeleiders en vogelaar Martijn de Jong achter de vogelkijkhut op zoek gingen naar bijzondere (weide)vogels.

Het spotten leverde een mooi resultaat op: kluten, brandganzen, kievitten, scholeksters, slob- en pijlstaarteenden, maar ook een gewone eend en een meerkoet. Onderweg hoorden en zagen de kinderen vogels in de bomen, zoals vinken, winterkoninkjes, mussen, koolmezen en puttertjes. Vogelaar Martijn vond het geweldig dat er zoveel kinderen belangstelling hebben in de natuur en dat zij op jonge leeftijd al zoveel vogels herkennen.

Alle kinderen hebben de geluiden in kaart gebracht, die zij gehoord hebben. Kinderen hebben een zuiver gehoor: een boer, de wind, het kraken van iemand die over het pad loopt, een jager, een trein, maar ook de vogels en een eenzame kikker.

Tijdens de wandeling hebben de Fladderaars gelijk de route schoongemaakt. Een vuilniszak vol met allerlei mensensporen hebben zij opgeraapt met nieuwe grijpers. Het vuil is meegenomen en op een verantwoorde wijze afgevoerd!

WAT EEN LANGE TONG HEEFT EEN KOE!

Alphen aan den Rijn, 9 maart 2013

Door weer en wind zijn de Fladderaars op bezoek geweest bij vee- en kaasboerderij Brentano's IJvervruchten van Ben en Marjon Verkleij aan de Ridderbuurt. Na de natte en hele koude fietstocht werden zij met open armen ontvangen om van Marjon alles over het kaasmaken te horen en te zien. Naast dat zij kaas mochten proeven, had boerin Marjon ook nog heerlijke cake gebakken voor alle kinderen en begeleiders. Na het verhaal over de kaas mochten de kinderen de stallen in. Jammer genoeg was het buiten bij de schapen minder aantrekkelijk vanwege de gestaagvallende regen. Boer Ben vertelde dat een koe wel 100 liter per dag drinkt (denk je eens in dat je 100 pakken melk op een dag moet drinken). Als je aantallen hoort, begrijp je ook waarom het zo hard klettert in de stal als een koe zijn plas doet. Bovendien poept hij ook nog eens in de twee dagen een kruiwagen vol. In de stal is ook een ziekenboeg. Deze is voor de koeien die ziek of gewond zijn. Heel veel koeien verwachten op korte termijn een kalfje. Een koe heeft geen tanden in haar bovenkaak, maar wel een superlange tong. De tong slaat zij om het gras en deze piuk snijdt zij met de mooie onderrij tanden af. Een koe eet heel veel hooi en krachtvoer en 's zomers in de wei lekker vers gras. In een andere stal stonden een flink aantal lammetjes bij elkaar. Eentje was er nog heel klein (en zelfs wat bang). Deze was eind februari geboren. Dat kon je zien op het label op het rechteroor. Bang zijn is niet verwonderlijk met dertig springende kinderen in het hooi. Het kalf krijgt meestal de naam van de moederkoe. Dus Klara13 krijgt een dochter Klara14. De boer (her)kent alle koeien op de boerderij. Dat is knap, want het zijn er wel meer dan honderd. Op deze boerderij wordt heel goed omgegaan met de weidevogels. Alle kinderen kregen ook nog een kaartje mee met alle weidevogels in Nederland. Een handig naslagwerkje om mee te nemen. Ook is er veel aandacht voor het milieu op deze boerderij. Na een fantastische ochtend moesten wij nog wel op de fiets terug naar het bezoekerscentrum. En daarna ook nog op de fiets naar huis. Echte bikkels zijn deze Fladderaars.

FLADDERAARS ONTDEKKEN EEN GEHEIM.

Alphen aan den Rijn, 9 februari 2013

Het thema voor de zaterdagochtend activiteit van de Fladderaars, de jeugdwerkgroep van het IVN, was "van graan tot brood (of misschien wel een pannenkoek)".

Alle Fladderaars hebben vandaag graankorrels tot meel gemalen. Daarna hebben zij ook nog het kaf van het koren gescheiden. Het malen van het graan werd door de kinderen gedaan met vier ouderwetse koffiemolens uit (over)grootmoederstijd.

Met diverse soorten biologisch graan gingen de kinderen aan de slag. Het graan werd fanatiek door de kinderen gemalen. Het was voor de Fladderaars een feest om met de oude molens, die het nog prima deden, aan de slag te gaan.

Na het malen ontdekten de Fladderaars het geheim om een goed brood te kunnen bakken: namelijk gist...

Gist is een verzamelnaam voor een grote groep eencellige schimmels. Voor het rijzen van brood wordt een bepaalde soort schimmel gebruikt: bakkersgist of broodgist. Broodgist zorgt ervoor dat brood rijst, doordat het koolstofdioxide (ook vaak koolzuurgas of CO₂ genoemd) uitademt. Dat is hetzelfde gas als in frisdrank zit. Als je de fles met frisdrank openmaakt, komen de gasbelletjes naar boven. In tegenstelling tot frisdrank is deeg een taaie massa. Daardoor kunnen de gasbelletjes hieruit niet zo makkelijk ontsnappen. Ze duwen het deeg omhoog, waardoor het deeg rijst. Na het bakken zie je in brood dan ook altijd "gaatjes" of wel luchtbelletjes zitten. Begeleiders Omar en Jenny hadden 's nachts zoals echte bakkers een heerlijk brood gebakken om tijdens de pauze op te eten. Een lekker stuk vers brood belegd met heerlijke natuurlijke honing.

Met het gemalen mail moesten de kinderen in groepjes van vier aan de slag om pannenkoeken te gaan bakken. Maar ze moesten wel alles zelf doen: afwegen, beslag maken, bakken, voorzien van beleg en daarna ook nog opeten. Een aantal kinderen nam ook nog een pannenkoek mee naar huis voor een broertje of zusje.

De laatste activiteit was om van brooddeeg (niet om te eten, maar wel om te boetsen) een mooi valentijns hart te maken of een bakje voor de paaseieren. Maar wilde je iets anders maken, dan was het ook goed. De kinderen mogen dit thuis afbakken. Bovendien kregen zij alle recepten van vandaag mee naar huis.

BRANDWEER OP BEZOEK BIJ FLADDERAARS

Alphen aan den Rijn, 19 januari 2013

Brandweermannen Mike en Ruud in hun brandwerende en goed zichtbare pakken kwamen de vijfendertig aanwezige Fladderaars van de jeugdwerkgroep van het IVN vertellen hoe zij moeten handelen bij brand. Natuurlijk als het kan zo snel mogelijk naar buiten. Is er veel rook, dan op de knieën of hurkend over de grond, want rook gaat omhoog en ben je laag bij de grond dan kan je best nog veel zien. Ook liet Mike enkele kinderen ervaren hoe het zicht is in een rokerige omgeving. Je ziet dan eigenlijk niets. De kinderen kregen een masker op en moesten dan maar proberen naar buiten te komen. Op de tast naar buiten, best spannend. Maar wat doe je als je onder het ijs komt? Dat is natuurlijk ook heel actueel op dit moment. Want onder het ijs (en onder water) zie je bijna niets. Mike is naast brandweerman ook nog duiker. Hij vertelde dat hij altijd met een lijn in verbinding staat met de brandweermannen aan de kant. Tijdens het duiken krijgt hij vanaf de kant commando's of hij naar links of naar rechts moet. Tenslotte zijn er onder water geen verkeersborden of wegbelijning. Je moet alles op de tast doen en daarom moet je geholpen worden door je collega's.

Ruud stond buiten bij een echte brandweerwagen. Omdat de bluswagen in de kazerne moest blijven, hadden de heren een oude fiets meegenomen (bij het duiken uit de sloot gevist). Met de hydraulische knijper en schaar mochten alle kinderen een stuk van de fiets afknippen. Stoer gingen ze aan de slag en het was toch wel erg spannend om te doen. Ook waren deze apparaten heel zwaar om vast te houden. Op deze manier liet brandweerman Ruud zien, hoe zij een auto kunnen openknippen bij een ongeluk, of als een auto in de sloot is beland. Ook mochten de kinderen de helm, met een kijkklep van goud, opzetten. Deze helm wordt door de brandweer gedragen als bescherming voor het hoofd. Altijd dragen de mannen een beschermende bril, los of in de helm geïntegreerd. Met de speciale pakken kunnen zij ook in de vlammen lopen.

In de kazerne heeft iedere brandweerman een eigen plek voor de kleding. Ook hebben zij altijd een lamp bij zich en communicatiemiddelen. Alles is altijd tip top in orde en alles hangt altijd op dezelfde plek. Zij moeten blindelings kunnen grijpen en direct naar een calamiteit kunnen. Maar voordat zij vertrekken moeten zij zich eerst in de brandweerkleding hijsen. Bij een grote brand halen ze water uit de sloten, vijvers of putten in de straat. Maar er is ook altijd bluswater in de auto. Brandweerman is een spannend en gevaarlijk beroep. Maar ook een dankbaar beroep. Als een kind, dat bijna verdronken was, na een paar weken komt bedanken, dan weten zij waarom zij dit moeilijke werk doen.

Na het bezoek hebben de Fladderaars nog een kaars versierd met echte bijenwas. Na afloop kregen de kinderen nog een sticker, ballons en een vouwplaat mee van een brandweerauto.

FLADDERAARS SPEUREN NAAR SPOREN

8 december 2012

Op deze zonnige en besneeuwde zaterdagochtend waren de Fladderaars ware speurders. Eerst kregen zij een spoedcursus speuren om te leren waarop zij moesten letten en zoals Winnie de Poeh zegt: "Het is goed te weten wat je moet zoeken voordat je gaat zoeken"

Een van de begeleiders gaf eerst een presentatie in het bezoekerscentrum de Veenweiden, het vaste honk van de IVN jeugdwerkgroep De Fladderaars.

Monique Smulders had in oktober al met de begeleiders van deze kinderen een vooronderzoek gedaan en een fantastische presentatie met voorbeelden gemaakt. Daarom weten wij nu waarom we het spelletje Haasje over zo heet, maar ook dat een kat zijn nagels intrekt, waardoor zijn spoor heel herkenbaar is.

Sporen van de Galloways zijn talrijk: schuursporen, een wissel, haren, maar vooral veel poep! Ze weten nu ook dat een eend zijn porten naar binnen zet en daarom zo waggelt. De Fladderaars hebben het onderscheid geleerd tussen een ekster- merel-, pimpelmees, ekster- en een ooievaarsnest. Sporen zijn dingen in de natuur die de dieren achterlaten, zodat wij weten dat zij er zijn geweest. Sporen zijn veelomvattend: poep, braakballen, veren, huid, maar ook holen en nesten. Ook zagen wij vraat- en tiksporen van spechten..

Na de introductie binnen gingen de kinderen na de pauze gewapend met vergrootglas, meetlat, observatie- en verzamelpotjes op stap in de omgeving van het bezoekerscentrum en de Kromme Aar. We zagen muizen- en vogelsporen en zelfs een fazantenspoor. Dat dieren gek zijn op hazelnoten wisten wij al, maar dat ieder dier op zijn eigen manier een hazelnoot openmaakt, dat was iets nieuws voor ons allemaal. Ook zagen wij natuurlijke ooievaarsnesten, maar ook nesten van deze vogels, waarbij de mens een beetje geholpen heeft.

De sneeuw maakte het ons makkelijker om al deze sporen te vinden. Deze unieke zaterdagochtend was zonovergoten, de bomen waren kaal, maar besneeuwd. De Fladderaars hadden er zin in om als ware detectives aan de slag te gaan. Aan het einde van de ochtend ontvingen zij een speurdersdiploma.

Takkenwerk in het Zegerplasgebied

Alphen aan den Rijn, 3 november 2012

De jeugdwerkgroep De Fladderaars van het IVN Alphen aan den Rijn heeft zaterdag natuurlijke sporen achtergelaten in het "bos" in de nabijheid van het bezoekerscentrum de Vlinder.

Er waren voor de kinderen vier verschillende activiteiten georganiseerd, die allemaal te maken hadden met takken. De kinderen zijn in groepen aan het werk gegaan.

De eerste groep ging met een takkentoren bouwen. Door zoekwerk vonden de kinderen materialen in het bos waarmee ze de toren konden gaan maken. De bedoeling was door samen te werken met plezier en veel creativiteit een bouwwerk te realiseren, dat stevig bleef staan met behulp van natuurlijke materialen. Een bouwwerk dat nog wel een paar weken in het bos kan blijven staan en waar andere kinderen weer meer kunnen gaan spelen. Heel enthousiast hebben de kinderen deze activiteit aangepakt. Klauteren in bomen, sjouwen met takken, knoppen: voor heel veel kinderen een flinke uitdaging.

De tweede groep moest een eigen natuurlijke wereld scheppen. Ter inspiratie mochten zij hierbij gebruik maken van poppetjes en dieren. De bedoeling was dat zij met behulp van de materialen die zijn in de omgeving vonden een eigen "wereld" maakten voor deze dieren en figuren. Met heel veel fantasie gingen de kinderen alleen of in groepjes aan de slag. Een huis voor een spin, smurfen in het bos, maar ook dino's die een schaap aanvielen. Ook zagen wij een kat in een boom en een aantal insecten, die in de natuur nooit met elkaar in de buurt komen. Maar alles kan en mag bij deze opdracht.

De derde groep ging met behulp van takken, bladeren en walnoten aan de slag en zij maakten een natuurlijk dartbord. Nadat zij met elkaar het dartbord hebben gemaakt werd de wedstrijd gespeeld en kwam er een heuse winnaar uit de bus, na een zelfbedacht puntensysteem.

De vierde groep heeft in het bos een waar kunstlaantje gemaakt. Met klei en diverse natuurlijke materialen plaatsten de kinderen door goed te kijken naar de bomen ware bosgeesten op de stammen van de bomen. Op een grote kei werd een kasteel en een elfenhuis achter gelaten. Maar ook superspinnen, lieve konijntjes, kleine muisjes en eekhoorntjes met een voorraad nootjes vonden een mooi plaatsje op de takken van de bomen. Ogen van eikeldopjes, mondjes van rozebottels, haren van bladeren en takken.

De kinderen hebben zich goed uitgeleefd. Gelukkig werkte het weer nog mee. Wel was het koud, maar de hele ochtend was het droog. Heerlijk genieten van de natuur in Alphen aan den Rijn. De kinderen hebben ontdekt dat spelen in de natuur heel leuk kan zijn en dat je met weinig materialen en kosten heel veel plezier kan hebben. Door een roulatiesysteem hebben alle kinderen de vier activiteiten gevolgd.

Dank zij de goede voorbereiding van de vrijwilligers van het IVN hebben de aanwezige Fladderaars en hun begeleiders een superovertuigend gehad waarbij de fantasie werd geprikkeld en de kinderen flink werden uitgedaagd.

SPANNENDE (VOGEL)SPINNEN EN MILJOENPOTEN

Alphen aan den Rijn, 6 oktober 2012

De spanning was van de gezichten te lezen. Want vandaag maken de Fladderaars van dichtbij kennis met Liselotte en Charlotte. Liselotte is een vogelspin van 3 jaar oud. Nog een puber met streken. Maar ook met de volwassen Charlotte van 6 jaar oud. Groter en veel rustiger dan Liselotte. Beide spinnen eten graag krekels. Vogelspinnen leven in Nederland niet in de vrije natuur. Maar als je eenmaal een vogelspin hebt vastgehouden is de huis, tuin en keukenspin niet eng mee. Bijna alle Fladderaars hebben een van de vogelspinnen vastgehouden. Soms op bibberende en heel warme blote handen. Anderen deden hun mouw goed over hun hand en deden een dikke handschoen aan. Maar de begeleiders hadden niet verwacht dat zoveel kinderen zo'n grote spin wilden vasthouden, terwijl ouders op veilige afstand bleven staan en met klotsende oksels zelf een foto maakten.

Verder hebben de kinderen kruisspinnen gezocht, bekeken in een loeppotje. Buiten rondom de Vlinder verschillende webben bekeken, eitjes van spinnen gezien. Ook hebben zij kruisspinnen gevangen voor een proef binnen, waarbij de Fladderaars konden zien hoe een spin een draad maakt en een begin van een web maakt.

En werkelijk alle kinderen hebben een van de drie miljoenpooten over hun hand of arm laten lopen. Een miljoenpoot kruipt graag onder de grond en een miljoenpoot eet graag aardbeien en sla. Een miljoenpoot is vegetarisch. Het lijf van dit dier heeft 256 segmenten met aan ieder segment 2x2 pootjes. Dit zijn er dus heel veel, maar of het miljoenpooten zijn?? Reken dat zelf maar uit. Wanneer de miljoenpooten over je arm kruipen, kriebelt dit heel erg. Er waren oranje/rode en zwarte miljoenpooten. De rood/oranje miljoenpoot lijkt iets minder eng. Alle kinderen, maar ook alle begeleiders hebben een super ochtend gehad. Bovendien werden de kinderen ook nog getrakteerd op een spinnen cake-je. Dat maakte het feest helemaal compleet.

INSECTENHOTEL FEESTELIJK GEOPEND

Alphen aan den Rijn, 15 september 2012

Op een zonnige zaterdagochtend op 15 september hebben wethouder Kees van Velzen, Bas Wienbelt, voorzitter van bc de Veenweiden, samen met de Fladderaars het insectenhotel geopend. De Fladderaars hebben sinds maart van dit jaar aan dit project gewerkt. En eindelijk is het insectenhotel klaar. Een fantastisch vijfsterrenhotel. De eerste bewoners zijn al gearriveerd. Het hotel is vooral gemaakt voor de solitaire bij. Wij kennen 350 soorten en zeker de helft van deze soorten staat op de rode lijst. Dat betekent dat ze worden bedreigd. Dit

komt door de verstedelijking, de betonnen huizen, de mooie strakke tuinen. Er zijn te weinig rieten daken en oude schuurtjes waar zij hun eitjes in kunnen leggen. Daarom is dit hotel gerealiseerd om te zorgen dat de solitaire bij haar eitjes kan afzetten. De solitaire bij is belangrijke bestuiver. En zonder bestuiving hebben wij geen appels en peren. En op de lange termijn mogelijk zelfs geen voedsel. Daarom moeten wij deze bij helpen. Dat hebben de aanwezigen dan ook gedaan door een twintigtal insectenhotelletjes te kopen, zodat er een keten van hotelletjes ontstaat in heel Alphen aan den Rijn.

Maar in het hotel mogen ook andere dieren wonen, zoals vlinders, wespen, vliegen, slakken, pissebedden en lieveheersbeestjes. Maar ook voor egels en muizen is plaats. De mussen hebben ook een eigen onderkomen en de vleermuizen zijn welkom in de bomen.

s Ochtends hebben de kinderen eerst bijen gemaakt, die bij de opening in het hotel geprikt werden. Er werd druk geknipt, geverfd, geplakt, waardoor de mooiste bijen het licht zagen. Zeker vijftig kinderen, ook broertjes en zusjes, waren hierbij aanwezig. Zij werden geholpen door de dertien vaste begeleiders en nog een aantal ouders.

Heel veel van deze kinderen hadden zich als bij laten schminken. Veel belangstellenden, waaronder een aantal bestuursleden van het IVN Alphen aan den Rijn en het bezoekerscentrum de Veenweiden hebben de opening bijgewoond.

De Fladderaars kwamen van alle kanten aan en prikten de gemaakte bijen in het hotel. Het hotel werd door al deze geelbruine insecten bezet. Daarna werd het hotel officieel overgedragen aan het bezoekerscentrum de Veenweiden. Het hotel is een cadeau van de Fladderaars aan het bezoekerscentrum als dank voor het gebruik van de ruimte tijdens al hun activiteiten.

FLADDERAARS ONTDEKKEN KRIEBELBEESTJES

Alphen aan den Rijn, 6 september 2012

Op de allereerste bijeenkomst van de jeugdwerkgroep de Fladderaars mochten wij tien nieuwe kinderen en vier nieuwe begeleiders begroeten. Een flitsende start met 40 Fladderaars, die tijdens deze eerste activiteit op zoek gingen naar verschillende kriebelbeestjes. Zes begeleiders verdiepten zich vooraf in heel gewone insecten, zoals de slak, de worm en de pissebedden. Maar juist het gewone kan heel spannend zijn. De worm die je vasthoudt, die je uit de grond haalt en in een wormenbak doet en dan zie je de worm de grond in kruipen. Wormen zijn heel belangrijk voor de tuingrond. Zij graven kilometerslange gangen in de grond. Een worm lijkt eigenlijk op een licht opgeblazen luchtballon en daardoor kan hij zich zo makkelijk door de aarde bewegen.

De Fladderaars ontdekten dat er wel zevenendertig soorten pissebedden zijn. Pissebedden overwinteren onder de schors van de bomen. Ze zijn supersnel en daardoor moeilijk te pakken. De pissebedden rollen zich op bij gevaar.

Een van de begeleiders had supergrote slakken uit zijn terrarium meegenomen. De kinderen mochten deze slakken beethouden. Niet alle kinderen durfden dit, een ander pakte hem beed aan zijn huis, maar er waren ook kinderen, die de reuze slakken op hun natgemaakte hand lieten kruipen. Verder gingen de kinderen op zoek naar verschillende slakken die in de heemtuin voorkomen. Alle slakken hebben allemaal een ding gemeen: een grote gespierde voet die zich onder het lijf bevindt en waarmee zij rondkruipen en waarmee zij zich vasthouden. Bovendien zijn de slakken ook nog supersexy. Dat zou je niet verwachten van dit slijmerige dier.

En bij het nieuwe insectenhotel zagen wij dat er al zeker 10 kamers bewoond zijn. In een klein insectenhotel ontdekten de kinderen hoe de eitjes gelegd werden. Bovendien hebben zij heerlijk van honing mogen proeven.

De vlinders kwamen door de kou van de ochtend nog niet op de nectarbar af, die wij hebben geplaatst in de bloementuin. Vlinders zijn gek op zoetheid. Wil je zelf ook veel vlinders, leg dan een heerlijke (verrotte) sinaasappel neer. Een vlinder kan pas gaan vliegen als hij een lichaamstemperatuur bereikt van 30 graden. 's Ochtend zie je dan ook vaak vlinders op de grond zitten om zich op te warmen. De vleugels zijn dan net zonneconnectoren. Sommige vlinders vliegen 2500 km om eitjes te leggen in warmere landen in Zuid Europa en Afrika. Bovendien hebben een flink aantal Fladderaars de tuin weer eens goed aangepakt. Maar ook hier ontdekten ze allemaal kriebelbeestjes. Beestjes waar je echt niet bang voor hoeft te zijn en als je ze met een vergrootglas bekijkt, dan ontdek je dat ze heel mooi zijn.

DE FLADDERAARS VAREN OP DE NIEUWKOOPSE PLASSEN

Alphen aan den Rijn, 17 juni 2012

De eindactiviteit van de jeugdwerkgroep “De Fladderaars” van het IVN Alphen aan den Rijn is altijd bijzonder. Geen ochtendactiviteit in de Vlinder, maar een dagactiviteit op een bijzondere plaats.

Vierendertig Fladderaars verzamelden zich met de begeleiders om met auto's te vertrekken naar de werkschuur van Natuurmonumenten in Woerdense Verlaat.

Een hele dag op avontuur op en rond het water van de Nieuwkoopse plassen en in het natuurgebied De Haeck. In twee groepen gingen wij op stap. De rode groep ging als eerste varen op Blauw Jantje, de boot van Natuurmonumenten. Onderweg zagen wij van alles: Canadese ganzen met jong, de heel zeldzame zwarte stern, het visdiefje de purperreiger. Maar ook de fuut op zijn nest. Een aantal roofvogels in de lucht, zoals de buizerd en de blauwe kiekendief (die graag kuikens (kieken) lust).

Dik en Wim van Natuurmonumenten vertelden, dat wij door de stengels van de waterlelie konden blazen. Dit zijn kanaaltjes waar de plant onder water zijn zuurstof vandaan kan halen. We hebben dit dan ook allemaal uitgeprobeerd. Tijdens de tocht zagen wij ook bijzondere planten, die heel zeldzaam zijn, zoals de rietorchis.

Ook bezochten wij de meeuwenkolonies in de Nieuwkoopse plassen. Daar zagen wij hoe de jongen beschermd werden tegen indringers. Daarna gingen wij lekker stoer met schepnetjes op zoek naar allerlei waterdiertjes die op en in de plassen leven.

Sommige kinderen liepen daar wel een nat pak bij op, maar dat mocht de pret niet drukken. Maar met de schepnetjes en emmers in de hand gaan wij vol enthousiasme op zoek naar het onderwaterleven

.De andere groep is naar het landgoed De Haeck gelopen. Daar hadden wij een puzzeltocht over vogels. Leuk, maar ondertussen leerden wij nog heel veel over deze dieren. Tussen de middag hebben wij heel stoer broodjes gebakken op een vuur, gestookt in een kruiwagen.

Tijdens de lunch hebben wij afscheid genomen van zes Fladderaars die uitvliegen. Kinderen die te oud worden voor de Fladderaars en die ons met pijn in het hart gaan verlaten.

In de middag hebben beide groepen het andere programma gevolgd. De Fladderaars kunnen terugkijken op een mooie dag, maar ook op een jaar met mooie activiteiten en een fantastische groei van het aantal deelnemende kinderen

FLADDERAARS, IVN EN BEZOEKERSCENTRUM VEENWEIDEN ZETTEN ZICH IN TIJDENS HET SCHAAPSCHEERDERSFEEST

Onder de stralende zon waren het IVN en de Fladderaars prominent met drie stands aanwezig op het door de kinderboerderij georganiseerde schaapscheerdersfeest. Maar ook het bezoekerscentrum had zich met een flink aantal gastvrouwen en heren ingezet om bezoekers te ontvangen en een aantrekkelijk programma te bieden.

De stand van het IVN stond in het teken van het jaar van de bij en het bijenhotel. Veel mensen gaven aan mee te willen doen aan een workshop om een bijenhotel te maken.

De bezoekers van de stand van het IVN kregen het advies om ook nog naar het bezoekerscentrum te gaan om daar een klein insectenhotel te maken en aan het sluitjesonderzoek mee te doen.

Daar zat ook een heel team paraat. Ook hier had men een tafel buiten gezet om aan te werken. Evert Mol ging enthousiast met loupe op zoek naar diertjes in de sloot. Het was een mooie samenwerking tussen het IVN en het bezoekerscentrum Veenweiden.

Bij de stand van de Fladderaars was het een drukte van belang. Kinderen konden zien hoe je met een spinnenwiel een wollen draad kunt maken. Spinster Anna zat als in een sprookje achter het spinnenwiel.

Een spinnenwiel wordt zelden of nooit meer gebruikt, alle kleding en stoffen worden tegenwoordig machinaal gemaakt. Iedereen mocht zelf ook proberen van verse wol draden te maken. Het was wel heel vreemd om de vette wol te voelen en te ruiken, maar het was ook bijzonder om te ervaren hoe moeilijk het is om van wol een draad te maken. Bovendien krijg je ook nog mooie handen van deze vette wol.

Maar voordat je met de wol kunt gaan spinnen moet de wol gekaart worden. Alle draden in dezelfde richting en stoere jongens en meiden hebben ervaren hoe zwaar dit kaarden was. En dan je eigen wol mee naar huis nemen. Alle kinderen die onze stand bezochten mochten iets maken: een tekening kleuren en beplakken met draden, propjes crepepapier, maar ook echte wol. Verder konden zij aan de slag met een schapenmobiel of schapen van kurk maken.

Met de pompomaker kun je op een hele snelle manier een pompom maken. Met deze pompoms kan je ook weer schapen, vogeltjes, spinnen, lieveheersbeestjes of kuikens maken. Voor wie niet wilde knutselen, was er ook nog een puzzel te maken.

De beide stands, bemand door begeleiders en andere vrijwilligers van het IVN hebben de hele dag veel aanloop gehad van veel families en vooral van heel veel kinderen.